วัดสมานราษฎร์ อ.เมือง จ.ชลบุรี

คติธรรมคำกลอน

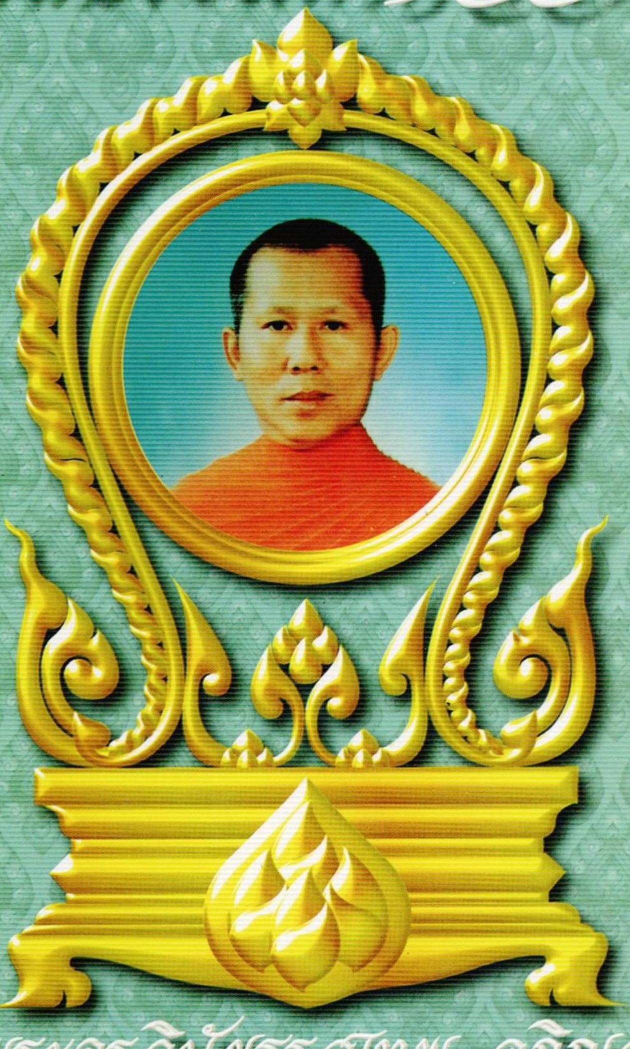

ดร.พระครูวินัยธรสุเทพ อกิญจโน

(ส.ทับทิมเทศ)

พิมพ์ครั้งที่ 1
พ.ศ.2544
จำนวน 10,000เล่ม
พิมพ์ที่ บริษัทโรงพิมพ์ทองกมล จำกัด
โทร.02-243-8687,6694102-3, 01-6131821

คำปรารภ

หนังสือคติธรรม คำกลอน เล่มนี้เป็นบทร้อยกรอง ข้อคิด เป็นข้อความที่กะทัดรัด บรรจุความหมายไว้มาก มีข้อคิดแนวธรรมที่เตือนจิตสะกิดใจผู้อ่านผู้ฟัง ให้เกิดความยั้งคิด เตือนสติให้เกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีได้ให้ประโยชน์ ในการปลูกฝังคุณธรรมของผู้อ่าน ผู้ฟังทั้งหลาย

ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงได้รวบรวมจากแนวคิดของตนเองที่เขียนไว้ และแนวคิดของท่านผู้รู้ทั้งหลาย ซึ่งรวมเป็นคติธรรมคำกลอน อยู่ในหนังสือเล่มนี้ ขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนร่วมในหนังสือเล่มนี้ ท่านผู้แต่งที่กล่าวนามไว้ และมิได้กล่าวนาม รวมทั้งผู้ฟังวิทยุ พล.ม.2 A.M.963 khz. "รายการพัฒนาการทางจิต" ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของท่านทั้งหลายไว้ ณ ที่นี้

ดร.พระครูวินัยธรสุเทพ อกิญฺจโน

(สุเทพ ทับทิมเทศ)

วัดสมานราษฎร์ อ.เมือง จ.ชลบุรี

กันยายน 2544

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คติธรรม คำปรารภ	ก
คำกลอนสอนจิต	ข
โลกนี้เหมือนโรงละคร	4
เจ้ามีอะไรมาจะเอาอะไรไป	4
สังขารนั้นไม่เที่ยง	5
แก่-เจ็บ-ตาย	6
อยู่ที่ใจ	7
ฝึกจิต	7
แสงไฟ-แสงธรรม	7
เป็นมนุษย์หรือเป็นคน	8
ทำดีมีค่าแก่ชีวิต	9
ทำน้อยทำบ่อยๆ ก็สำเร็จได้	9
ความสวยไม่เที่ยงแท้-แต่ความดีคงทน	10
หอมนาน คือ ความดี	10
เปิดประตูโฉมหน้าอินเดีย	11
ความดี คือ สมบัติแท้	12
คติธรรม	12
อย่าหวังมากเกินจริง	18
ยิ้มรักษาโรค	18
ความหวังของพ่อ-แม่	19

ชีวิตนี้ไม่มีอะไรแน่นอน 19
เพื่อนคู่กาย 19
เตือนตนเอง 20
บุญล้วนมีส่วนทั้งสิ้น 20
นี่คือคนดีแท้ 21
หมอดูรู้เหตุ 21
คิดก่อนทำ 21
อย่าด่วนเชื่อ 22
ชนะตัวเองดีกว่า 22
เข้าข้างตนเอง 23
ใจดีใช้ได้ 23
ค่าของคน 23
คาถาค้าขายดี 24
พูดดีได้ 24
มองในส่วนดี 25
อยู่ที่ใจ 25
ทำอย่างไรก็ไม่พ้นถูกด่า 26
ช่างเขาเถิด 26
เวลานาทีไม่คอยใคร 27
คติเตือนใจ 28
เขาอิจฉา ดีกว่าเขาสงสาร 29
คนเกียจคร้าน 30
คำขวัญครู 30

ทำดีไว้แทนร่ากาย	31
รักของแม่	32
มารดาเป็นมิตรในเรือน	34
ดวงใจแม่สะอาดกว่าสิ่งใด	35
แม่ คือ ผู้ส่งแสงสว่างให้ลูก	35
ห่างไว้ดี	37
ของคู่กัน	37
สังขารเป็นอนิจจัง	38
ผ่านไปไม่กลับ	38
ความดีเท่านั้นที่คงอยู่	39
ทำดีให้มีผล	39
กรรมลิขิต	40
มีอะไรเหลือไว้ในโลก	40
รักใกล้ชิด-ชังไกลห่าง	41
ความแก่	41
ความรัก-ความหลง	42
รักตัวอย่าทำชั่ว	42
ความตายหนีไม่พ้น	43
อย่ารอรี รีบทำบุญ	44
มลคลชีวิต	45
ควรระวังไว้	46
คติธรรม	46
โคลงโลกนิติ	46

เดล คาร์เนกี้ พูดไว้ว่า	47
หิโตปเทส	47
ฝากให้คิด	48
คิดก่อน	48
เอ็นดูเขา	48
จำไว้คิด	49
ลองคิดดู	50
คารมกลอน	50
เป็นเช่นนี้ไหม	50
พูดให้คิด	51
สู้ต่อไปเถิด	52
รู้ดี-ทำดี	52
ยิ้มแล้วสบายแน่	53
อยู่ที่ใจ	53
สักวันหนึ่ง	54
วันนี้ดีกว่า	54
ยิ้มไว้ดีกว่า	55
ค่าของคนอยู่ที่ไหน	55
โลกนี้คืออะไร	56
ตาบอด-ตาดี	56
ตัวกู-ตัวสู	57
พูดให้ไพเราะ	58
ตากับตีน	59

เป็นกำลังใจ 60

สติอย่าเผลอ 61

ชีวิตกับดวง 61

สังคมคนขาดธรรม 62

ความไม่แน่นอน 62

ความอยากของคนแปดอย่าง 63

เป็นคน 63

ชีวิตคนเท่านี้เอง 64

หนีไม่พ้นผลกรรม 64

กลอนปลงสังขาร 65

ต้นไม้ที่ใกล้ฝั่ง 66

เพื่อลูก 67

สำนึกถึง "งานวันเกิด" 67

แม่ แม่ แม่ 69

เวลามีค่ามหาศาล 70

โลกนี้คืออะไร 71

ปิดฉาก 72

ประวัติ

คติธรรม คำปรารภ

หนังสือคติธรรมคำกลอนที่ท่านอ่าน
คือผลงาน ของผู้ฟัง ทางอากาศ
ได้บรรยายธรรมะ ทางวิทยุ แก่โยมญาติ
มีโอกาสรวบรวมไว้ให้อ่านกัน

อีกน้ำใจศรัทธาสาธุชน
ที่ทุกคนมอบให้ด้วยใจมั่น
แก่อาตมาผู้บรรยายธรรม คำประพันธ์
ทุกทุกวันเมื่อยามเย็น คงได้ฟัง

ส่งเสียงแจ้วมาทางวิทยุ พล.ม.สอง
เป็นทำนองคำกลอนสอนให้คิด
ว่าโลกนี้ไม่มีอะไรควรยึดติด
เพราะชีวิตที่เกิดมา เหมือนตัวละคร

ท้ายที่สุดขออนุโมทนาส่วนกุศล
ให้ทุกคนจงเจริญด้วยลาภยศ
ทั้งชื่อเสียงทรัพย์สินจงปรากฏ
ดั่งบรรพตมั่นคงตลอดไป ฯ.

(ส.ทับทิมเทศ)

คำกลอนสอนจิต

คติธรรมคำกลอนไว้สอนจิต
เพื่อได้คิดเตือนใจใฝ่กุศล
แด่ญาติโยมหญิงชายได้ทุกคน
หมั่นฝึกตนให้พูดคิดและทำดี

เราจะได้เป็นคนไม่ประมาท
จะไม่ขาดปัญญาหาเหตุผล
ขอให้มีสติพิจารณาปัญญาชน
เพื่อนทุกคนโปรดจำไว้ใส่ใจเอย ฯ.

(ส.ทับทิมเทศ)

1. โลกนี้เหมือนโรงละคร

โลกนี้คือโรงละคร ปวงนิกรเราท่านเกิดมา
ต่างร่ายรำทำทีท่า ไปตามลีลาของบทละคร
บางครั้งก็เศร้าบางคราวก็สุข บางทีก็ทุกข์หัวอกสะท้อน
มีร้างมีรักมีจากมีจร พอจบละครชีวิตก็ลา

ชีวิตเหมือนละครทุกตอนบท มีสลดโศกเศร้าเคล้าสุขสันต์
มีหัวเราะร้องไห้รักใคร่กัน ที่สุดนั้นหลุมฝังศพจบการแสดง
ดูละครโขนหนังแล้วยั้งจิต มองชีวิตการเล่นเช่นโขนหนัง
มีทั้งโศกมีทั้งสุขทุกข์ประดัง ไม่กี่ครั้งก็ลาลับกลับเข้าโลง.

2. เจ้ามีอะไรมาจะเอาอะไรไป

ยศและลาภหาบไปมิได้แน่ เว้นเสียแต่ต้นทุนบุญกุศล
ทิ้งสมบัติทั้งหลายให้ปวงชน แม้แต่ร่างของตนเขายังเอาไปเผาไฟ
เจ้าเกิดมามีอะไรมาด้วยเจ้า ใยมัวเมาโลภมากทำบาปใหญ่
เจ้ามาเปล่าแล้วจะเอาอะไรไป เจ้าก็ไปตัวเปล่าเหมือนเจ้ามา

เจ้าเกิดมาก็มาแต่ตัวเปล่า ใครหอบเอาสมบัติมาก็หาไม่
ถึงคราวจากทอดทิ้งไว้มิเอาไป ติดตามได้แต่บาปบุญของตนเอง
เมื่อเกิดมาก็มาแต่ตัวเปล่า เมื่อตายเล่าจะเอาอะไรไปด้วยหนา
มาอย่างไรไปอย่างนั้นอย่าสงกา อย่าหวังว่าของเราจะเศร้าใจ

เมื่อยังไม่ตายมุ่งหมายว่าของข้า เพราะตัณหาพาจิตคิดหลงไหล
แม้ตัวเราเขายังเอาไปเผาไฟ มีสิ่งใดเป็นของเราก็เปล่าเลย
แรกเกิดมามีแต่หัวและตัวเปล่า มิได้เอาเงินทองคล้องมาด้วย
เมื่อเป็นอยู่บากบั่นเข้าขั้นรวย ยามมอดม้วยก็ทิ้งไว้ไปแต่มือ.

3. สังขารนั้นไม่เที่ยง

อนิจจังสังขารนั้นไม่เที่ยง สุดจะเลี่ยงหลีกหลบไม่พบหา
เกิดมาแล้วก็ต้องตายวายชีวา ทิ้งกายาฝังไว้ในมูลดิน
ถึงรูปหล่อน่ารักสักเพียงไหน ที่สุดไซร้ก็เน่าเหม็นเป็นเหยื่อหนอน
ชีวิตนี้ไม่ดำรงคงถาวร ความม้วนมรณ์เท่านั้นเป็นความจริง

มัจจุราชนายเราเอาไปแน่ เว้นแต่เร็วช้าอย่าสงสัย
วันและคืนพลันดับล่วงลับไป เราก็ใกล้ป่าช้ามาทุกที
ถึงคราวตายมิอาจขวางทางยมฑูต ใครจะพูดห้ามไว้มิได้ผล
ทั่วพื้นหล้าหญิงชายตายทุกคน อย่าอิงอลมากคำเร่งทำดี

วันเวลาคล้อยเคลื่อนเลื่อนลอยลับ ไม่เคยกลับมาอีกเหมือนหลีกหนี
มันกลืนกินสรรพสัตว์ทั่วปฐพี ทุกชีวีควรเตรียมพร้อมก่อนยอมตาย
โอ้สังขารไม่นานก็ราญแหลก สลายแตกตายไปเป็นผุยผง
มีเกิดแก่แน่นักจักตายลง เป็นมั่นคงอนิจจังไม่ยั่งยืน

แม้จะมีโภคะมหาศาล บริวารมากล้ำจำนวนหมื่น
อายุหดหมดสิ้นทุกวันคืน มิยั่งยืนหญิงชายทุกรายไป
แม้จะเที่ยวท่องไปในโลกหล้า แอบเมฆฟ้าเขาเขินเนินไศล
มัจจุราชติดตามทุกยามไป อยู่ที่ใดไม่พ้นตายอย่าหมายปอง

เป็นเช่นนี้แต่ปฐมบรมกัปล์ เกิดแล้วดับถ้วนหน้าประชาผอง
อนิจจังสังขารวิญญาณครอง จงเพ่งมองสัจจธรรมสำนึกตน
ได้สติครองใจไว้ฉะนี้ จะไม่มีความประมาทอาจให้ผล
อำนวยสุขแก่ประชาในสากล ทุกทุกคนจำไว้ ใส่ใจเอย.

4. แก่-เจ็บ-ตาย

อันความแก่แน่นอนไม่ผ่อนผัน คืนและวันนั้นรึงดึงสังขาร
ฟันที่มั่นพลันคลอนหนังหย่อนยาน ชรากาลผลาญพร่าให้อาลัย
ทั้งดวงตาฝ้าไปมองไม่เห็น หูก็เป็นเช่นกันกายสั่นไหว
ผมกลับหงอกชอกช้ำระกำใจ มองตรงไหนไม่งามรูปทรามเอย

คราเจ็บไข้ไม่สบายวุ่นวายเหลือ ช่างน่าเบื่อเนื้อหนังโอ้สังขาร
เป็นทุกข์ยิ่งจริงน่าทรมาน กว่าวายปราณผ่านพ้นจำทนไป
ไม่เจ็บกายใจหมดทุกข์จึงสุขสม พระโคดมข่มจิตน่าพิศมัย
ไม่ยึดมั่นพลันถอนลูกศรใจ จิตแจ่มใสไร้ทุกข์สมสุขเอย.

5. อยู่ที่ใจ

สุขทุกข์อยู่ที่ใจมิใช่หรือ ถ้าใจถือก็เป็นทุกข์ไม่สุขใส
ถ้าไม่ถือก็เป็นสุขไม่ทุกข์ใจ เราอยากได้ความสุขหรือทุกข์นา.

6. ฝึกจิต

จิตตัง ทันตัง สุขาวหัง จิตที่ฝึกฝนดีแล้ว นำความสุขมาให้
จิตเป็นนายกายเป็นบ่าวของเหล่าสัตว์ สารพัดการงานทุกฐานที่
ถ้าจิตชั่วก็หมายกายวจี ถ้าจิตดีกายวาจาก็ตามมา
เวลาใดทำใจให้ผ่องแผ้ว เหมือนได้แก้วมีค่าเป็นราศรี
เวลาใดทำใจให้ราคี เหมือนมณีแตกหมดลดราคา
สมัยใดทำใจให้ผุดผ่อง ไม่หม่นหมองด้วยราคินสิ้นทั้งหลาย
จะพบสุขสดใสใจสบาย เพื่อนหญิงชายทำเถิดประเสริฐเอย.

7. แสงไฟ – แสงธรรม

สว่างตาด้วยแสงไฟ สว่างใจด้วยแสงธรรม
ใจว่างเป็นบุญ ใจวุ่นเป็นบาป.

8. เป็นมนุษย์หรือเป็นคน

เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง
เหมือนหนึ่งยูงมีดีที่แววขน
หากใจต่ำเป็นได้แต่เพียงคน
ย่อมเสียทีที่ตนได้เกิดมา

ใจสะอาด ใจสว่างใจสงบ
เมื่อมีครบ ควรเรียกมนุษย์สา
เพราะพูดถูก ทำถูกทุกเวลา
เปรมปรีดา คืนวันสุขสรรจริง

ใจสกปรก มืดมัวและร้อนเร่า
ใครมีเข้าควรเรียกว่า ผีสิง
เพราะพูดผิดทำผิด จิตประวิง
แต่ในสิ่งนำตัว กลั้วอบาย

คิดดูเถิด ถ้าใครไม่อยากตก
ควรรีบยกใจตน รีบขวนขวาย
ให้ใจสูงเสียได้ ก่อนตัวตาย
ก็สมหมายที่เกิดมา อย่าเชือนเอย.

(พุทธทาสภิกขุ)

9. ทำดีมีค่าแก่ชีวิต

ทำความดีไว้เถิดประเสริฐนัก ดีย่อมจักส่งผลดลสนอง
ได้รับความรุ่งโรจน์โชติเรืองรอง ดีคุ้มครองผู้ทำแต่ความดี
ทำความชั่วแม้จะครั้งละนิด ชั่วย่อมติดตามรุกไปทุกที่
ได้รับความเดือดร้อนรอนชีวี ชั่วสิ่งนี้ ชนล้วนไม่ควรทำ.

10. ทำน้อยทำบ่อย ๆ ก็สำเร็จได้

น้ำหยดลงศิลา คราละน้อย
หยดบ่อย ๆ เลยสลาย ทำลายหิน
ภัยเล็กน้อยถ้ามา เป็นอาจิณ
อย่าดูหมิ่นว่าน้อย คอยระวัง

กิจการใหญ่ ทำทีละน้อย
ทำบ่อย ๆ ก็สม อารมณ์หวัง
ไม่จำเป็นต้องจู่โจม โหมกำลัง
อ่อนน้ำยัง ชนะแข็ง แกร่งศิลา.

(ส.ทับทิมเทศ)

11. ความสวยไม่เที่ยงแท้ - แต่ความดีคงทน

ความดีนั้นมีค่า กว่าความสวย
ดีอำนวยความสุข ทุกสมัย
แต่ความสวยเสื่อมทราม ไปตามวัย
ดีคงไว้ซึ่งความดี ไม่มีทราม.

12. หอมนาน คือ ความดี

เหมือนพิกุลดีจริงมิทิ้งกลิ่น ถึงตกดินจมทรายมิหน่ายแหนง
ยังหอมหวลชวนชื่นระรื่นแรง ถึงเหี่ยวแห้งมิทรามความนิยม
อันหอมกลิ่นมาลาที่ว่าหอม ชั่วคนเชยชิดสนิทสนม
เฉพาะเมื่อจับต้องประคองชม เวลาดมชั่วครั้งมิยั่งยืน
อันหอมนานความดีที่มีนั้น ไม่มีวันร่วงโรยระเหยหื่น
ถึงมาตรแม้นตัวตายยังกลายคืน ยังหอมชื่นชูนานเพราะความดี..

(ส.ทับทิมเทศ)

13. เปิดประตูโฉมหน้าอินเดีย

อินเดีย คือแดนดินถิ่นพระเจ้า
อินเดีย มีหลายเผ่าหลายศาสนา
อินเดีย มีแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ชื่อคงคา
อินเดีย แดนภูผาหิมาลัย
อินเดีย เมืองที่สุดของที่สุด
อินเดีย เป็นเมืองพุทธอันยิ่งใหญ่
อินเดีย มีสาวสวยกว่าประเทศใด
อินเดีย แล้งน้ำใจจึงขอทาน
อินเดีย เมืองที่สุดของปัญหา
อินเดีย เป็นบ่อเกิดปัญญามหาศาล
อินเดีย เป็นบ่อเกิดศรัทธาทาน
อินเดีย คือสุสานตำนานอารยธรรม.

14. ความดี คือ สมบัติแท้

อันทรัพย์สิน ถิ่นฐาน ทั้งบ้านช่อง
อีกเงินทอง ไร่นา มหาศาล
เป็นสมบัติ ของตัว ได้ชั่วกาล
จะต้องผ่าน จากกัน เมื่อวันตาย
ส่วนความดี มีความสัตย์ สมบัติแท้
ถึงตัวแก่ กายดับ ไม่ลับหาย
จะสถิตย์ ติดแน่น แทนร่างกาย
ถึงตัวตาย ชื่อยังอยู่ เชิดชูเอย.

15. คติธรรม

ภายใต้ดวงอาทิตย์นี้ ไม่มีการสูญเสียใด ๆ ที่น่าเสียใจ " เท่ากับการเสียเวลา " เสียเวลาเพียงหนึ่งวินาที ก็เท่ากับสูญเสียส่วนหนึ่งของชีวิต อายุที่เราได้นั้น คือ ชีวิตที่เราสูญเสียไป.

(พระธรรมดิลก)

16. คติธรรม

ความกังวลใจ คือ ศัตรูของชีวิต

อดีต คือ ความฝัน อนาคต คือ ความไม่แน่นอน ปัจจุบันเท่านั้น ที่เราจะแก้ไขได้ ไม่มีใครสร้างความเดือดร้อนให้แก่เราได้นอกจากตัวเราเอง.

"จันทภิกขุ"

17. คติธรรม

การทำความดีมีได้ทุกโอกาส ความประมาททำให้พลาดจากความดี

ความดีให้ความอิ่มใจในเบื้องหลัง ให้ความสมหวังในเบื้องหน้า

ความชั่วให้ความขุ่นใจในเบื้องหลัง ให้ความผิดหวังในเบื้องหน้า

จงพอใจในชีวิตของตัวเอง โดยมิต้องไปเปรียบเทียบชีวิตของคนอื่น.

(พระธรรมดิลก)

18. คติธรรม

- ไม่ยินดีในสิ่งที่ตนได้
  ไม่พอใจในสิ่งที่ตนมี
  เป็นคนอาภัพอับโชคที่สุด

- ยินดีในสิ่งที่ตนได้
  พอใจในสิ่งที่ตนมี
  เป็นคนโชคดีที่สุด

- มัวเมาในสิ่งที่ตนได้
  หลงไหลในสิ่งที่ตนมี
  คือ การสร้างเรือนจำขังตนเอง

- เห็นโทษในสิ่งที่ตนได้
  เห็นภัยในสิ่งที่ตนมี
  คือ ความเป็นอิสระในโลก

(พระธรรมดิลก)

19. คติธรรม

ถ้าทำใจร้อน	จะร้อนใจภายหลัง
ถ้าทำมักง่าย	จะวุ่นวายภายหลัง
ถ้าเห็นแก่ได้	จะเสียใจภายหลัง
ถ้าเห็นแก่กิน	จะถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม
ถ้าพูดพล่อยๆ	จะเสื่อมถอยความนับถือ
ถ้าสบายเมื่อหนุ่ม	จะกลุ้มใจเมื่อแก่
ถ้าทำตามใจชอบ	จะได้รับสิ่งที่ไม่ชอบใจ
ถ้าทำบาปแลกบุญ	จะขาดทุนเรื่อยไป
ถ้าเห็นแก่ธรรม	สุขเลิศล้ำตลอดกาล.

(พระธรรมดิลก)

20. คติธรรม

ถ้าทำตัวแข่งกับสังคม	ความล่มจมจะตามมา
ถ้าทำงานเห็นแก่หน้า	จะพบกับปัญหาเรื่อยไป
ถ้าทำตัวเห็นแก่ได้	อย่าหวังน้ำใจจากเพื่อนฝูง
ถ้ากลัวเกินไป	จะทำอะไรไม่สำเร็จ
ถ้ากล้าจนเกินงาม	จะพบกับความเดือดร้อน
ถ้าขาดความพอดี	จะเป็นหนี้ตลอดกาล
ถ้าหวังแต่ความสนุก	จะพบความทุกข์มหันต์
ถ้าขาดความยั้งคิด	ชีวิตจะหมดความหมาย
ถ้าทำใจให้สงบ	จะพบกับความสุขเยือกเย็น.

(พระธรรมดิลก)

21. คติธรรม

ถ้ามีความพอดี จะเป็นเศรษฐีในเรือนยาจก
ถ้ามีความงก จะเป็นยาจกในเรือนเศรษฐี
ถ้ามีเมตตาจิต จะมีญาติมิตรทั่วบ้าน
ถ้าเมตตาเกินประมาณ จะพบคนพาลทั่วเมือง
ถ้าคิดถึงแต่ความหลัง จะพบรังแห่งความเศร้า
ถ้ามีแต่ความมัวเมา จะพบความปวดร้าวภายหลัง
ถ้าทำดีเพื่อเด่น จะถูกเขม่นจากญาติมิตร
ถ้าทำความดีด้วยน้ำจิต จะมีชีวิตอยู่อย่างสบาย
ถ้าหวังพึ่งแต่คนอื่น จะต้องกลืนน้ำตาตนเอง
ถ้ารู้จักใช้เวลา ชีวิตจะมีค่ากว่านี้.

(พระธรรมดิลก)

22. คติธรรม

ถ้าไม่กินอยู่เท่าที่มี จะเป็นเศรษฐีกู้เงิน
ถ้ามั่วสุมกับอบายมุข จะพบความทุกข์ในเบื้องปลาย
ถ้าทำหูเบาเอาเขาว่า จะต้องน้ำตาตกใน
ถ้าพูดโดยไม่คิด เท่ากับพ่นลมพิษใส่คนอื่น
ถ้าจริงจังกับโลกเกินไป จะต้องตายเพราะความเศร้า
ถ้าต้องการความเป็นอิสระ ให้พยายามชนะตัวเอง
ถ้าไม่รู้จักความทุกข์ จะพบกับความสุขได้ที่ไหน
ถ้าไม่ยอมปล่อยวาง จะพบกับความว่างได้อย่างไร
ถ้าหาความสุขจากความมัวเมา เท่ากับจับเงาในกระจก
ถ้าอยากเป็นคนงาม อย่าวู่วามโกรธง่าย
ถ้าอยากเป็นคนสบาย อย่าเบื่อหน่ายความเพียร
ถ้าอยากเป็นคนมั่งมี อย่าเป็นคนดีแต่จ่าย
ถ้าอยากเป็นคนนำสมัย อย่าทำลายวัฒนธรรม
ถ้าอยากเป็นคนมีเกียรติ อย่าเหยียดหยามคนอื่น
ถ้าอยากเป็นคนมีความรู้ อย่าลบหลู่อาจารย์
ถ้าอยากหาความสำราญ อย่าล้างผลาญสมบัติ
ถ้าอยากเป็นคนมีอำนาจ อย่าขาดความยุติธรรม
ถ้าอยากเป็นคนดัง อย่าหวังความสงบ.

(พระธรรมดิลก)

23. อย่าหวังมากเกินจริง

หวังอะไรเต็มร้อยจะพลอยเศร้า
อะไรเล่าเต็มร้อยมิด้อยค่า
หวังสมบูรณ์พูลสวัสดิ์เต็มอัตรา
จะชาติหน้า ชาติไหนมิได้เจอ.

24. ยิ้มรักษาโรค

รอยยิ้มเย็นๆ เป็นแบบอย่าง
สรรคสร้างไมตรี ดีหนักหนา
รอยยิ้มเย็นๆ เป็นตัวยา
ช่วยรักษาโรคจิต ถอนพิษใจ

ไม่ต้องเรียนหรอกหนาภาษายิ้ม
เพียงทำใจให้อิ่มก็ยิ้มได้
จะซื้อหารอยยิ้มให้อิ่มใจ
ซื้อเท่าไรก็ไม่อิ่ม ต้องยิ้มเอง.

25. ความหวังของพ่อ - แม่

ยามแก่เฒ่า	หวังเจ้า	เฝ้ารับใช้
ยามป่วยไข้	หวังเจ้า	เฝ้ารักษา
ยามเมื่อถึง	วันตาย	วายชีวาต์
หวังลูกช่วย	ปิดตา	เมื่อสิ้นใจ.

26. ชีวิตนี้ไม่มีอะไรแน่นอน

เช้า	ยังแลเห็นหน้ากัน	สายตาย
สาย	ยังอยู่สุขสบาย	บ่ายม้วย
บ่าย	ยังรื่นเริงกาย	เย็นดับชีพแฮ
เย็น	ยังอยู่หยอกลูกด้วย	ค่ำม้วยอาสัญ.

27. เพื่อนคู่กาย

วิชาดีเป็นสหายเลี้ยงชีวิต
ภรรยาสนิทเป็นสหายในเคหา
บุญกุศลย่อมเป็นมิตรเมื่อมรณา
จงคบหาสำคัญให้มั่นเอย.

28. เตือนตนเอง

ตนเตือนตน	ของตน	ให้พ้นผิด
ตนเตือนจิต	ตนได้	ใครจะเหมือน
ตนเตือนตน	ไม่ได้	ใครจะเตือน
ตนแชเชือน	ใครจะเตือน	ให้ป่วยการ.

29. บุญล้วนมีส่วนทั้งสิ้น

ยามบุญมา	กาไก่กลายเป็นหงส์
ยามบุญลง	หงสาเป็นกาไก่
ยามบุญมา	วาสนาช่วย
ที่ป่วยก็หาย	ที่หน่ายก็รัก
หากบุญไม่มา	วาสนาไม่ช่วย
ที่ป่วยก็หนัก	ที่รักก็หน่าย ฯ.

30. นี่คือคนดีแท้

อันคนดี มิใช่ดี ด้วยมีทรัพย์
มิใช่นับ โคตรเหง้า เผ่าพงศา
คนดีนี้ ดีด้วยการ งานนานา
อีกวิชา ศีลธรรม ทำให้ดี..

31. หมอดูรู้เหตุ

สุขหรือทุกข์ หมอดู รู้ที่จิต
ถูกหรือผิด หมอดู รู้ที่ผล
ดีหรือชั่ว หมดดู รู้ที่คน
มีหรือจน หมอดู รู้ที่ทำ..

32 คิดก่อนทำ

ก่อนเชื่อสิ่งใดให้พิสูจน์
ก่อนพูดยั้งคิดวินิจฉัย
ก่อนทำกิจการงานใดใด
คิดให้รอบคอบจึงชอบการ ฯ.

33. อย่าด่วนเชื่อ

เรามีหูไว้ฟังทั้งดีชั่ว
อยู่กับตัวสองข้างต้องชั่งเรื่อง
ควรฟังหูไว้หูอยู่เนืองเนือง
จะเป็นเครื่อง กันพลาด ฉลาดชน ฯ.

34. ชนะตัวเองดีกว่า

เตือนใคร	ไม่ดีเท่า	เราเตือนตัว
ฝึกอะไร	ไม่ดีเท่า	เราฝึกตัว
ฟังใคร	ไม่ดีเท่า	เราฟังตัว
ตัดสินใคร	ไม่ดีเท่า	เราตัดสินตัว
ดูอะไร	ไม่ดีเท่า	เราดูตัว
รู้อะไร	ไม่ดีเท่า	เรารู้ตัว
ชนะใคร	ไม่ดีเท่า	เราชนะตัว ฯ.

35. เข้าข้างตนเอง

โทษคนอื่น	มองเห็น	เท่าภูเขา
โทษของเรา	มองเห็น	เท่าเส้นขน
ลมคนอื่น	เหม็นเบื่อ	เราเหลือทน
ลมของตน	ถึงเหม็น	ไม่เป็นไร ฯ.

36. ใจดีใช้ได้

ตัวดำ	แต่ใจดี	ใช้ได้
ตัวขาว	แต่ใจดำ	ใช้ไม่ได้
ฉลาด	แต่ขี้เกียจ	ไม่ดี
โง่	แต่ขยัน	ก็อันตราย ฯ.

37. ค่าของคน

ค่าของคน	อยู่ที่ผลของงาน
ค่าของงาน	อยู่ที่การกระทำ
ค่าของการกระทำ	อยู่ที่ทำดี
ค่าของความดี	อยู่ที่มีศีลธรรม ฯ.

38. คาถาค้าขายดี

งามใบหน้า ลูกค้าชอบใจ
งามกิริยา ลูกค้าถูกใจ
งามวาจา ลูกค้าหลงใหล
งามบริการ ลูกค้าบานตะไท ฯ.

39. พูดดีได้

ถึงบางพูด พูดดีเป็นศรีศักดิ์
มีคนรักรสถ้อย อร่อยจิต
ถ้าพูดชั่วตัวตาย ทำลายมิตร
จะถูกผิดในมนุษย์ เพราะพูดจา

เป็นมนุษย์สุดนิยม ที่ลมปาก
จะได้ยากโหยหิว เพราะชิวหา
ถ้าพูดดีก็มีคน เขาเมตตา
จะพูดจาจงพิเคราะห์ ให้เหมาะความ ฯ.

(สุนทรภู่)

40. มองในส่วนดี

เขามีส่วนเลวบ้าง	ช่างหัวเขา
จงเลือกเอาส่วนดี	เขามีอยู่
เป็นประโยชน์	โลกบ้างยังน่าดู
ส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้	ของเขาเลย
จะหาคนมีดี	โดยส่วนเดียว
อย่ามัวเที่ยวค้นหา	สหายเอ๋ย
เหมือนเที่ยวหาหนวดเต่า	ตายเปล่าเลย
ฝึกให้เคยมองแต่ดี	มีคุณจริง ฯ.

(พุทธทาสภิกขุ)

41. อยู่ที่ใจ

ทุกข์สุข	อยู่ที่ใจ	มิใช่หรือ
ถ้าใจถือ	ก็เป็นทุกข์	ไม่สุกใส
ถ้าไม่ถือ	ก็เป็นสุข	ไม่ทุกข์ใจ
เราอยากได้	ความสุข	หรือทุกข์นา.

42. ทำอย่างไรก็ไม่พ้นถูกด่า

เกิดเป็นคน	ต้องทน	ให้คนด่า
จะทำดี	ทำบ้า	ถูกด่าหมด
ทำซื่อซื่อ	ก็ถูกด่า	ว่าไม่คด
ทำเลี้ยวลด	ก็ถูกด่า	ว่าไม่ตรง ฯ.

43. ช่างเขาเถิด

ใครชอบ	ใครชัง	ช่างเถิด
ใครเชิด	ใครชู	ช่างเขา
ใครด่า	ใครบ่น	ทนเอา
ใจเรา	ร่มเย็น	เป็นพอ #

44. *เวลานาทีไม่คอยใคร*

เวลาและวารี มิได้มีจะคอยใคร
เรือเมล์และรถไฟมันก็ไปตามเวลา
โอ้เอ้และอืดอาดมักจะพลาดปรารถนา
ชวดแล้วจะโศกา อนิจจาเราช้าไป

วันเวลาถ้าลับดับไปแล้ว
เหมือนดวงแก้วจมในมหานทีศรี
ให้ดั้นด้นค้นหาทั่วตาปี
ก็ไม่มีวันคืนมาชื่นชม.

(ธรรมสาธก)

45. คติเตือนใจ

ขันน้ำหยดน้อยๆ　　หยดบ่อยๆ น้ำยังหมด
ราชกิจ แม้ผิดน้อย　　แต่ผิดบ่อยก็เสื่อมยศ
บุญกรรมถึงทำน้อย　　แต่ทำบ่อยก็ปรากฏ
ห้วงน้ำไหลน้อยๆ　　ไหลบ่อยๆ น้ำยังลด
เหมือนทรัพย์จับจ่ายน้อย　　แต่จ่ายบ่อยทรัพย์ยังหมด
อย่าง่ายการจ่ายเงิน　　จ่ายเงินเกินจะกำสรด
จะรู้ดีว่าเงินมีค่า　　เมื่อน้ำตาเราไหลหยด
รักตัวกลัวน้ำตาไหล　　เรื่องจ่ายง่ายให้เร่งงด.

(ธรรมสาธก)

46. เขาอิจฉา ดีกว่าเขาสงสาร

เขาอิจฉา ดีกว่า เขาสงสาร
เสนอท่าน เป็นเพื่อน ไว้เตือนจิต
เขาสงสาร เมื่อเราดิ้น ลงสิ้นคิด
นึกปลงจิต เวทนา ชตาเรา

คราเราดี มีชัย ได้ลาภยศ
เกียรติปรากฏ วาสนา เกินกว่าเขา
เขาจะคิด อิจฉา ชตาเรา
รักจะเอา ทางไหน ตามใจนา

ถ้าชอบให้ เขาอิจฉา จงอย่าคร้าน
หมั่นทำงาน หมั่นฝึก หมั่นศึกษา
เมื่อลาภยศ ปรากฏ เจริญตา
จะยิ้มรับ คนอิจฉา สบายใจ

ถ้าชอบให้ เขาสงสาร หมั่นคร้านเข้า
หยุดไม่เอา ธุระกิจ ชนิดไหน
ถ้าสิ้นเนื้อ ประดาตัว กลัวทำไม
ผอมจนใคร เห็นสงสาร ขานพุทธโธ.

47. คนเกียจคร้าน

คนคร้านเรียน	เรียนที่ไหน	ก็ไม่รู้
คนคร้านดู	ดูที่ไหน	ก็ไม่เห็น
คนคร้านทำ	ทำที่ไหน	ก็ไม่เป็น
คนลำเค็ญ	เพราะขี้คร้าน	ไม่หมั่นเพียร.

(ธรรมสาธก)

48. คำขวัญครู (ธรรมสาธก)

คนหมั่นเรียน	ขอรับรอง	จะต้องรู้
คนหมั่นดู	ขอรับรอง	จะต้องเห็น
คนหมั่นทำ	ขอรับรอง	จะต้องเป็น
คนดีเด่น	ด้วยหมั่นเรียน	เพียรดูทำ.

(ธรรมสาธก)

49. ทำดีไว้ แทนร่างกาย

เราเกิดมาทั้งที ควรทำดีเอาไว้เป็นตรา
บอกให้โลกรู้ว่า เราก็เกิดมากับเขาเหมือนกัน
ถ้าไม่ทำดีเอาไว้ พอสิ้นใจก็หมดค่า
ใครจะรู้เล่าว่า เราก็เกิดมาหรือนั่น

เดี๋ยวสู้หอยไม่ได้ เพราะหอยตายเรายังรู้
มีเปลือกหอยเหลืออยู่ ให้เราดูสีสัน
เช่นหอยมุกหอยสังข์ หอยต่าง ๆ มีค่า
บอกให้เรารู้ว่า มันเกิดมาเหมือนกัน

ครั้นล่วงดับไป มีอะไรเหลืออยู่
ที่น่าใช้น่าดู ไม่มีอยู่สักอัน
ต่างจากช้างม้าวัวควาย ถึงมันตายก็ยังดี
งาเขาหนังยังมี สิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ

ถึงมันตายก็ไม่ตายเปล่า ยังมีเขาและงา
บอกให้โลกรู้ว่า มันเกิดมาเหมือนกัน
นรชนที่วางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
คงเหลือแต่ชั่วกับดี สองสิ่งนี้เป็นสำคัญ.

50. รักของแม่

รักใดเล่า จะแน่เท่าแม่รัก
ผูกสมัคร รักมั่นไม่หวั่นไหว
ห่วงใดเล่า เท่าห่วงดั่งดวงใจ
ที่แม่ให้กับลูก อยู่ทุกครา

ยามลูกขื่นแม่ขม ตรมหลายเท่า
ยามลูกเศร้าแม่โศก วิโยคกว่า
ยามลูกหายแม่ห่วง คอยดวงตา
ยามลูกมา แม่ลดหมดห่วงใย

รักของใครไม่เท่าศักดิ์ รักของแม่
รักแน่แท้ รักอยู่ไม่รู้สร่าง
ศัตรูร้าย ก็ไม่กรายมากั้งกาง
ถึงรักนาง รักนายก็ไม่เกิน

แม้รักยศรักศักดิ์ อัครฐาน
รักการงานสารพัน รักสรรเสริญ
รักสนุกทุกสถาน สำราญเทอญ
รักไม่เกิน รักของแม่ รักแท้เอย

แม่ตื่นก่อนนอนทีหลัง ระวังลูก
จิตท่านผูกเพียร ระวังตั้งรักษา
ยุงจะกิน ริ้นจะกัดก็พัดพา
บางเวลาไม่หลับ ระงับเลย
เมื่อลูกใหญ่วัยถ้วน ควรศึกษา
แม่ก็พาลูกรัก ไปฝากให้
จะเสียทุนหนุน ค่าวิชาไป
ถ้ามีให้แล้วไม่ขัด เป็นสัจจริง
แม่รักลูกปลูกฝัง ทางศึกษา
อีกจรรยาแม่อบรม บ่มนิสัย
แม่รักลูกปกป้อง คุ้มผองภัย
ลูกรักแม่ ก็จงได้กตัญญู
มีเพื่อนอื่นหมื่นแสน ไม่แม้นแม่
เป็นเพื่อนแท้แม่เกล้า เฝ้าอุปถัมภ์
เป็นทั้งแม่เพื่อนครู อยู่ประจำ
ทุกเช้าค่ำรักห่วง ดังดวงใจ
ให้กำเนิดเกิดกาย สายโลหิต
แม่ไม่คิดหน่ายรัก พลิกผลักใส
เป็นแม่พระ แม่เรือน แม่เพื่อนใจ
แม่เหมือนนัย ธรรมคุดสุดบูชา ฯ.

51. มารดาเป็นมิตรในเรือน

แม่ เป็นครูผู้สอนแต่ตอนต้น
แม่ ทุกคนอุดมพรหมวิหาร
แม่ มีเมตตา กรุณา มุทิตาการ
แม่ มีญาณอุเบกขาเป็นอารมณ์
แม่ เหมือนพระอรหันต์อันสูงสุด
แม่ หวังบุตรธิดาอย่าขื่นขม
แม่ กับลูกผูกมิตรจิตชื่นชม
แม่ จึงสมภาษิตมิตรในเรือน

อันมวลมิตรอื่นใดหาไม่ยาก
หาลำบากยิ่งแท้แม่มาตรฐาน
ผู้เป็นพรหมเป็นพระบุรพาจารย์
ควรแก่การเทิดไว้ ไหว้บูชา

หมดอื่น หมื่นหมดไปหาใหม่แก้
หากหมดแม่แล้ว ไม่มีที่จักหา
เป็นทั้งมิตร แม่ประเสริฐ แต่เกิดมา
ร่วมชายคาเรือนตน แม่คนเดียว.

52. ดวงใจแม่สะอาดกว่าสิ่งใด

ดวงใจแม่สะอาดแท้กว่าทุกสิ่ง
ดวงใจแม่สะอาดยิ่งกว่าสิ่งไหน
ดวงใจแม่สะอาดเกินกว่าสิ่งใด
ดวงใจแม่มีไว้เพื่อลูกตน ฯ.

53. แม่ คือ ผู้ส่งแสงสว่างให้ลูก

แม่ คือ โคมทองสว่างไสว
แม่ คือ ผู้สร้างทางเดินเจริญไกล
แม่ คือ อุ่นใจผ้าห่มต้านลมแรง
แม่ คือ ร่มไทรไพศาลกันแดดฝน
แม่ คือ สายชลเลี้ยงใจไม่เหือดแห้ง
แม่ คือ มิตรแท้ในเรือนใจไม่เปลี่ยนแปลง
แม่ คือ กำแพงปกป้องผองพาลภัย
แม่ คือ อาจารย์คนแรก แจกความรู้
แม่ คือ ผู้ปลอบอารมณ์ คราตรมใจ
แม่ คือ คนใช้ติดตามประจำนาย

แม่ คือ บันไดก้าวเดินเผชิญโลก
แม่ คือ ผู้โบกธงชัยเชียร์ให้ผ่าน
แม่ คือ นักร้องกล่อมทรวงชื่นดวงมาลย์
แม่ คือ สะพานเหนี่ยวแน่นเชื่อมแผ่นดิน
แม่ คือ ผู้คลายเศร้าหมองของลูกแน่
แม่ คือ ผู้รักแท้ที่สุขใจไม่สร่างสิ้น
แม่ คือ ธนาคารคอยจ่ายให้เป็นอาจิณ
แม่ คือ พรหมมินทร์สูงส่งดำรงธรรม
แม่ คือ ผู้ตายแทนลูกได้อยู่ทุกเมื่อ
แม่ คือ ก้อนเนื้อนมสดรสหวานฉ่ำ
แม่ คือ รถเรือลากจูงผู้มุ่งนำ
แม่ คือ พระอรหันต์อันเลิศล้ำประจำใจ ฯ.

54. ห่างไว้ดี

ห่างสุนัขให้ห่างศอก
ห่างวอกให้ห่างวา
ห่างพาลาให้ห่างหมื่นโยชน์แสนโยชน์..

55. ของคู่กัน

ในโลกนี้มีอะไรที่ไม่คู่
เห็นกันอยู่ทั่วถ้วนล้วนเป็นสอง
แม้พระจันทร์ก็ยังมีอาทิตย์ปอง
ได้พบพ้องกันบ้างเป็นบางคราว

ร้อนคู่เย็นเห็นชัดถนัดแน่
เกิดแล้วแก่ตายรุม หนุ่มคู่สาว
หมาคู่แมว แจวคู่พาย สั้นคู่ยาว
ดำคู่ขาว บ่าวคู่นาย ตายคู่เป็น ฯ.

56. สังขารเป็นอนิจจัง

ดวงตากลม เคยคมวาว
ก็กลับขุ่นขาว เป็นฟางฝ้า
ฟันเคยเรียบ เหมือนระเบียบมุกดา
ก็กลับมาเหลือ แต่เหงือกแดง ๆ
อีกเส้นผม ที่เคยดำขลับ
ก็กลายกลับมาแลดูขาว เป็นแป้ง
เนื้อหนังเคยตึง ประหนึ่งผิวแตง
ก็มาเหี่ยวแห้ง ไม่จำเริญนัยน์ตา.

57. ผ่านไปไม่กลับ

อันเงินทองหล่นหายย้อนไปหา
ยังมีท่าหวังพบประสบสม
แต่คืนวันผ่านไปไม่ปรารมภ์
จะนิยมย้อนหลังอย่าหวังเลย.

58. ความดีเท่านั้นที่คงอยู่

ถ้าลืมพระ ละศีลก็สิ้นศักดิ์
ไม่มีหลักศักดิ์สิทธิ์ ผิดวิสัย
ต้องมีศีลมีธรรม ประจำใจ
เป็นกำไร ล้ำเลิศที่เกิดมา.

ดินจะกลบ ลบกาย วายสังขาร
ไฟจะเผา ผลาญซาก สิ้นสาบสูญ
แต่ความดี มีอยู่ คู่ค้ำคูณ
คอยเทิดทูน แทนซาก ที่จากไป.

59. ทำดีให้มีผล

การทำดี ถูกดี นั้นมีค่า
การทำดี ถูกเวลา ค่ามหันต์
การทำดี ถูกบุคคล ผลอนันต์
การทำดี ด้วยความหมั่น นั่นแหละดี ฯ

อยากได้ดี ไม่ทำดี นั้นมีมาก
ดีแต่อยาก หากไม่ทำ น่าขำหนอ
อยากได้ดี ต้องทำดี อย่ารีรอ
ดีแต่ขอ รอแต่ดี ไม่ดีเลย.

60. กรรมลิขิต

มิใส่เทวา ดอกมาอุ้มสม
มิใช่พระพรหม ดอกมาเสกสรร
มิใช่ศุกร์เสาร์ หรืออาทิตย์จันทร์
จะมาดลบันดาล ให้เราชั่วดี

แต่กรรมลิขิต ชีวิตของคน
จะยากดีมีจน ก็สุดแต่วิถี
กฏแห่งกรรม ทำดีได้ดี
ถ้าทำชั่วแล้ว ก็มีแต่เลวระยำ.

61. มีอะไรเหลือไว้ในโลก

พฤษภกาสร อีกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เสน่งคง สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา.

62. รักใกล้ชิด - ชังไกลห่าง

รักกันอยู่ขอบฟ้า เขาเขียว
เสมือนอยู่หอแห่งเดียว ร่วมห้อง
ชังกันบ่อแลเหลียว ตาต่อ กันนา
เหมือนขอบฟ้ามาป้อง ป่าไม้มาบัง.

63. ความแก่

ผมที่ดำก็กลับขาว
สายตาที่ยาวก็กลับสั้น
ฟันที่เคยมั่นก็กลับคลอน
หูที่เคยหย่อนก็กลับตึง
สัญญาที่เคยซึ้งก็กลับเซอะ
เลอะเลือนจำอะไรไม่ได้.

64. ความรัก - ความหลง

ความรักเหมือนโรคา　　บันดาลตาให้มืดมน
ไม่ยินและไม่ยล　　อุปสรรคใดใด
ความรักเหมือนโคถึก　　กำลังคึกผิว์ขังไว้
ย่อมโลดจากคอกไป　　บ่ ยอมอยู่ ณ ที่ขัง
ถึงหากจะผูกไว้　　ก็ดึงไปด้วยกำลัง
ยิ่งห้ามก็ยิ่งคลั่ง　　บ่ หวนคิดถึงเจ็บตาย.

65. รักตัวอย่าทำชั่ว

ถ้ารักตัวกลัวกรรม　　อย่าทำชั่ว
จะหมองมัวหม่นไหม้　　ไปเมืองผี
จงเลือกทำแต่กรรม　　ที่ดีดี
จะได้มีความสุข　　พ้นทุกข์ภัย.

66. ความตายหนีไม่พ้น

แม้ซ่อนกาย ในกลีบเมฆ กลางเวหา
ซ่อนกายา กลางสมุทร สุดวิสัย
จะซ่อนตัว ในหุบเขา ลำเนาไพร
ณ ถิ่นใด พ้นตาย นั้นไม่มี

อันความตาย ชายนารี หนีไม่พ้น
จะมีจน ก็ต้องตาย กลายเป็นผี
ถึงแสนรัก ก็ต้องร้าง ห่างทันที
ไม่มีวันนี้ ก็วันหน้า จริงหนาเรา

อนิจจา สังขาร นั้นไม่เที่ยง
เกิดเท่าไร ตายเกลี้ยง ไม่เหลือหลอ
ทั้งผู้ดี เข็ญใจ ตายเตียน ยอ
แม้ตัวหมอ ก็ยังตาย วายชีวา ฯ.

67. อย่ารอรี รีบทำบุญ

ชีวิตสังขาร ประมาณมีน้อย
ไม่ทันถึงร้อย ก็ต้องเป็นผี
เร่งทำบุญทานเสีย เมื่อกาลเรายังดี ดี
อย่ามัวรอรี ห่วงอาลัย

ทรัพย์สินทั้งมวล เรือกสวนไร่นา
ที่เราท่านอุตส่าห์ แสวงเอาไว้
จำต้องพลัดพราก จากกระจาย
เมื่อตัวเราตายลงไป นอนหลับตา

จะรอลูกหลาน ที่เขาอยู่หลัง
ให้เขารินน้ำหลั่ง ไปข้างหน้า
ปะลูกหลานดี ที่เขามีปัญญา
ไม่ลืมคุณาพ่อแม่ มีพระคุณ

ก็บุญของผี ที่มีลูกหลาน
ส่งบุญทำทาน ตามไปเกื้อหนุน
พอได้อนุโมทนา กิริยาบุญ
หากว่าเขาลืมคุณ แล้วจะเฝ้าคอยใคร ฯ.

68. มงคลชีวิต

อย่านอนตื่นสาย	อย่าอายทำกิน
อย่าหมิ่นเงินน้อย	อย่าคอยวาสนา
อย่าเสวนาคนชั่ว	อย่ามั่วอบายมุข
อย่าสุกก่อนห่าม	อย่าพล่ามก่อนทำ
อย่ารำก่อนเพลง	อย่าข่มเหงผู้น้อย
อย่าคอยแต่ประจบ	อย่าคบแต่เศรษฐี
อย่าดีแต่ตัว	อย่าชั่วแต่คนอื่น
อย่าฝืนกฎระเบียบ	อย่าเอาเปรียบสังคม
อย่าชื่นชมคนผิด	อย่าคิดเอาแต่ได้
อย่าใส่ร้ายคนดี	อยากล่าววจีมุสา
อย่านินทาพระเจ้า	อย่าขลาดเขลาเมื่อมีทุกข์
อย่าสุขจนลืมตัว	อย่าเกรงกลัวงานหนัก
อย่าพิทักษ์พาลชน	อย่าลืมตนเมื่อมั่งมี.

69. ควรระวังไว้

อยู่คนเดียวจงระวังยั้งความคิด
อยู่ร่วมมิตรจงระวังยั้งคำขาน
อยู่ร่วมราชเคารพตั้งระวังการณ์
อยู่ร่วมพาลจงระวังทุกอย่างเอย.

70. คติธรรม

อันข้าไทย ได้พึ่ง เขาจึงรัก
แม้ถอยศักดิ์ สิ้นอำนาจ วาสนา
เขาหน่ายหนี มิได้อยู่ คู่ชีวา
แต่วิชา ช่วยกาย จนวายปราณ.

(สุนทรภู่)

71. โคลงโลกนิติ

ห้ามเพลิงไว้อย่าให้ มีควัน
ห้ามสุริยแสงจันทร์ ส่องไซร้
ห้ามอายุให้หัน คืนเล่า ฯ
ห้ามดังนี้ไว้ได้ จึงห้ามนินทา.

(กรมพระยาเดชาดิศร)

72. (เดล คาร์เนกี้ พูดไว้ว่า)

ฉันรู้สึกเศร้า
เพราะไม่มีรองเท้า สวม
แต่แล้วฉันก็หายเศร้า
เพราะพบชายไม่มี (แม้แต่) เท้า
นั่งอยู่ริมถนน.

73. (หิโตปเทส)

อะไรเป็นธรรม ?
ความกรุณาในสัตว์ทั้งหลายเป็นธรรม
อะไรเป็นความสุข ?
ความไม่มีโรคเป็นความสุข
อะไรเป็นเสน่ห์ ?
ความมีอารมณ์ดีเป็นเสน่ห์
อะไรเป็นความฉลาด ?
ความตัดสินใจถูกต้องแล้วเป็นความฉลาด.

74. ฝากให้คิด

การเมืองนำหน้าศาสนา ศาสนาเสื่อม

ศาสนานำการเมือง บ้านเมืองเจริญ.

75. คิดก่อน

คิดแล้วทำ ดีกว่า ทำแล้วคิด

คิดแล้วพูด ดีกว่า พูดแล้วคิด.

76. เอ็นดูเขา

เอ็นดูเขา เอ็นเราขาด

ใจอ่อนนัก มักฉิบหาย

ใจดีนัก จักวอดวาย.

☠ ☠ ☠ ☠ ☠ ☠ ☠ ☠ ☠

77. จำไว้คิด

จงมีสติคู่ปัญญา	อย่ามีปัญญาเกินสติ
ไม่ตายคราวนี้	ก็ตายคราวหน้า
สะสมไว้เท่าไร	ทิ้งไว้เท่านั้น
อคติของผู้ใหญ่	ทำลายกำลังใจของผู้น้อย
รักมากเท่าไร	ทุกข์มากเท่านั้น
คนมักน้อยที่สุด	คือ คนรวยที่สุด
ยิ้มครั้งเดียว	ดีกว่าพูดตั้งพันคำ
หมดอำนาจวาสนา	มิตรแท้จะปรากฏ
อยากได้เท่าไร	ทุกข์ใจเท่านั้น
คนมีวิชาหาได้ง่าย	คนมีน้ำใจหายาก
ถ้าไม่ลืมตัว	ก็จะไม่หมดตัว
ยอใครใครไม่ร้ายเท่า	ยอตัวเอง
เกิดเป็นคนไม่พ้น	คนอิจฉา
เกิดเป็นคน	คนย่อมนินทา
คนไม่เป็นงาน	ฝึกได้
คนไม่ซื่อ	ฝึกให้ซื่อยาก.

78. ลองคิดดู

ยิ่งเงียบ ยิ่งงำ
ยิ่งพร่ำ ยิ่งเผย
ยิ่งเฉย ยิ่งได้
ยิ่งตะกาย ยิ่งอด.

79. คารมกลอน

คมอะไร ไม่คมเท่าลมปาก
คมมีดแม้คมมาก ปากคมกว่า
คมคำใครว่า คมชมวาจา
ไม่คมกล้าคมเท่า คารมกลอน.

80. เป็นเช่นนี้ไหม ?

รักกันมาก ก็อาจเกลียดกันมาก
หวังกันมาก ก็อาจผิดหวังมาก
เอาใจกันมาก ก็อาจรำคาญมาก.

81. พูดให้คิด

มีคนติเพื่อก่อ	เหมือนมีบ่อทองคำ
มีคนคอยแนะนำ	เหมือนฟังธรรมร้อยกัณฑ์
มีความเพียรอยู่ข้างหลัง	มีความหวังอยู่ข้างหน้า
มีความสุขุมรอบคอบ	คือพี่เลี้ยงที่ดีของการตกลงใจ
เมื่อจะซื้ออะไร	จงปรึกษาหารือกับกระเป๋าเสียก่อน
อย่าทำมาหากินอย่างเดียว	จงทำมาหาเก็บด้วย
เงินที่ท่านประหยัดได้	คือรายได้พิเศษของท่าน
ผู้ใดที่มีเก้าใช้สิบ	ผู้นั้นไม่จำเป็นต้องมีกระเป๋า
ดัดลูกเมื่อยังเล็กๆ	เหมือนดัดเหล็กเมื่อยังร้อนๆ
รักลูกต้องปลอบ	ไม่ชอบต้องปราบ ..

82. สู้ต่อไปเถิด

เมื่อชีวิตผิดหวัง อย่านั่งท้อ
จงคิดต่อสู้เถิด จะเกิดผล
ผิดเป็นครูรู้แก้ ให้แก่ตน
เกิดเป็นคนต้องสู้ จึงอยู่ดี

ล้มแล้วลุกอย่าท้อ ต้องต่อสู้
ให้มันรู้ว่าจะแพ้ อีกแค่ไหน
ฟื้นแล้วลุกตื่นตัว ด้วยหัวใจ
ลุกมาสู้ต่อไป อย่าได้กลัว...

83. รู้ดี - ทำดี

ความรู้ดีเพราะมี ความเพียรเร่ง
จะเรียนเก่ง เพราะมีความเพียรเสริม
เกียรติจะงาม เพราะมีวิชาเจิม
ต้องต่อเติมประพฤติดี จึงดีจริง ฯ.

84. ยิ้มแล้วสบายแน่

เขาโกรธ	เรายิ้ม	เขาแย่
เราโกรธ	เขายิ้ม	เราแย่
เขาโกรธ	เราโกรธ	ต่างแย่
เขายิ้ม	เรายิ้ม	สบายแน่

โกรธคือโง่ โมโหคือบ้า
ไม่โกรธดีกว่า ไม่บ้าไม่โง่ .

85. อยู่ที่ใจ

ใจจริง	เข้าถึง	พระพุทธ
ใจบริสุทธิ์	เข้าถึง	พระธรรม
ใจปฏิบัติธรรม	เข้าถึง	พระสงฆ์
ใจไม่หลง	เข้าถึง	พระนิพพาน ฯ.

86. สักวันหนึ่ง

สักวันหนึ่ง ดอกไม้ จะงามสะพรั่ง
สักวันหนึ่ง คนจริงจัง จะหลากหลาย
สักวันหนึ่ง คนดี ทั้งหญิงชาย
สักวันหนึ่ง คนทั้งหลาย จะเจริญ

สักวันหนึ่ง คงจะรู้ ว่าครูรัก
สักวันหนึ่ง คงประจักษ์ เป็นสักขี
สักวันหนึ่ง คงจะรู้ว่า ครูดี
สักวันหนึ่ง คงได้ดี เพราะเชื่อครู.

87. วันนี้ดีกว่า

วันไหนไหนไม่สำคัญเท่าวันนี้ เป็นวันที่สำคัญกว่าวันไหน
ถึงพรุ่งนี้ มะรืนนี้ดีอย่างไร ก็ยังไม่สำคัญเท่าวันนี้
ปัจจุบันวันนี้มีค่า เวลาอย่าปล่อยเลยเปล่า
อดีตล่วงกาลผ่านเรา อย่าเอามาคิดติดใจ
วันนี้ทำดีคุ้มค่า วันหน้าอนาคตสดใส
วันนี้ลงทุนหมุนไป วันหน้ากำไรเพิ่มพูล ฯ.

88. ยิ้มไว้ดีกว่า

รอยยิ้มเป็นกุญแจ แห่งความสำเร็จ
รอยยิ้มเป็นกลเม็ด สู่แดนสวรรค์
รอยยิ้มเป็นหน้าต่าง แห่งมิตรภาพกัน
รอยยิ้มเป็นพื้นฐาน อบอุ่นใจ
รอยยิ้มเป็นเครื่องประดับ อันสูงค่า
รอยยิ้มเป็นสง่า น่าเลื่อมใส
รอยยิ้มสร้างร่มรื่น ชื่นหัวใจ
รอยยิ้มสร้างสุข ให้เมื่อพบกัน
รอยยิ้มทำใบหน้า ให้สวยเก๋
รอยยิ้มเป็นเสน่ห์ การสร้างสรรค์
รอยยิ้มมีคุณค่า เหลืออนันต์
ทุกทุกวันยิ้มไว้เถิด จะเกิดดี...

89. ค่าของคนอยู่ที่ไหน

เป็ดไก่ควายวัวเนื้อตัวมีค่า ถึงคราวตายก็ขายได้ราคา
เป็นสินค้ามีคนเขาต้องการ แต่คนเราตายกายเน่าเหม็น
มองไม่เห็นเป็นแก่นสาร ไม่มีอะไรที่ใครเขาต้องการ
น่าสงสารร่างมนุษย์ สุดวกวน ฯ.

90. โลกนี้คืออะไร

โลกเรานี้	ที่แท้	คือโรงละคร	
ไม่ต้องสอน	แสดงถูก	ทุกวิถี	
ออกโรงกัน	จริงจัง	ทั้งตาปี	
ตามท่วงที	อวิชชา	จะลากคอ	
	โลกนี้คือ	กรงไก่	เขาใส่ไว้
	จะนำไป	แล่เนื้อ	ไม่เหลือหลอ
	จิกกันเอง	ในกรง	ได้ลงคอ
	เฝ้าตั้งข้อ	รบกัน	ฉันนึกกลัว ฯ.

(พุทธทาสภิกขุ)

91. ตาบอด - ตาดี

หมู่นกจ้อง	มองเท่าไร	ไม่เห็นฟ้า
ถึงฝูงปลา	ก็ไม่เห็น	น้ำเย็นใส
ไส้เดือนมอง	ไม่เห็นดิน	ที่กินไป
หนอนก็ไม่	มองเห็นคูถ	ที่ดูดกิน
คนทั่วไป	ก็ไม่	มองเห็นโลก
ต้องทุกข์โศก	หงุดหงิด	อยู่นิจสิน
ส่วนชาวพุทธ	ประยุกต์ธรรม	ตามระบิล
เห็นหมดสิ้น	ทุกสิ่ง	ตามจริงเอย ฯ.

(พุทธทาสภิกขุ)

92. ตัวกู - ตัวสู

อันความจริง "ตัวกู" มิได้มี
แต่พอเผลอ มันเป็นผี โผล่มาได้
พอหายเผลอ "ตัวกู" ก็หายไป
หมด "ตัวกู" เสียได้ เป็นเรื่องดี

สหายเอ๋ย จงถอน ซึ่งตัวกู
และถอนทั้ง "ตัวสู" อย่างเต็มที่
มีกันแต่ ปัญญา และปราณี
หน้าที่ใคร ทำให้ดี เท่านี้เอย ฯ.

(พุทธทาสภิกขุ)

93. พูดให้ไพเราะ

เมื่อจะพูด ใยมิพูด ให้ไพเราะ
ใยมิเหยาะ แยมสักนิด ปิดผิวขนม
เมื่ออยากเผย ความดำริ หรือติชม
อยากประหงม อยากบัญชา หรือว่านำ

จงเลือกวิธี เลือกคำ อย่าทำหยาบ
คล่ำผิดที่ หรือจะทาบ ที่งาบขำ
ใช้สำเนียง มิตรภาพ มิลาบล้ำ
ถูกเงื่อนงำ ดับใจไว้ ได้กลมกลืน

ที่บางคน ชอบที่มา ทำมักง่าย
ก็ต้องได้ ทุกข์ที่ไม่ ควรจะฝืน
เสียแยมนิด กลืนกันง่าย สบายยืน
ใยมิพูด คำชุ่มชื่น เมื่อพูดจา ฯ.

(พุทธทาสภิกขุ)

94. ตากับตีน

ตีนกับตา	อยู่กันมา	แสนผาสุก	
จะลุกนั่ง	ยืนเดิน	เพลินหนักหนา	
มาวันหนึ่ง	ตีนทะลึ่ง	เอ่ยปรัชญา	
ว่ามีคุณ	แก่ตา	เสียจริงจัง	
	ตีนช่วยพา	ตาไป	ที่ต่างต่าง
	ตาจึงได้	ชมนาง	และสรรพสิ่ง
	เพราะฉะนั้น	ดวงตา	จงประวิง
	ว่าตีนนี้	เป็นสิ่ง	ควรบูชา
ตาได้ฟัง	ตีนคุยโม้	ก็หมั่นไส้	
จึงร้องบอก	ออกไป	ด้วยโทสา	
ว่าที่ตีน	เดินไปได้	ก็เพราะตา	
ดูมรรคา	เศษแก้วหนาม	ไม่ตำตีน	
	เพราะฉะนั้น	ตาจึง	สำคัญกว่า
	ตีนไม่ควร	จะมา	คิดดูหมิ่น
	สรุปว่า	ตามีค่า	สูงกว่าตีน
	ทั่วธานินทร์	ตีนไปได้	ก็เพราะตา

ตีนได้ฟัง ให้คลั่งแค้น แสนจะโกรธ
เร่งกระโดด ออกไป ใกล้หน้าผา
เพราะอวดดี คุยเบ่ง เก่งกว่าตา
ดวงชีวา จะดับไป ไม่รู้เลย

ตาเห็นตีน ทำเก่ง เร่งกระโดด
ก็พิโรธ แกล้งระงับ หลับตาเฉย
ตีนพาตา ถลาล้ม ทั้งก้มเงย
ตกผาเลย ตายห่า ทั้งตาตีน ..

(พระอาจารย์ประสงค์ ปริปุณฺโณ และคณะ ร่วมกันแต่ง)

95. เป็นกำลังใจ

ฟ้าเปลี่ยนสี วันเดือนปีเปลี่ยนไป
ถึงจะทุกข์ขนาดไหน ก็ใช่จะคงที่
เมื่อลมหายใจยังมี ชีวิตนี้ย่อมมีหวัง
เอาความเข้มแข็งเติมพลัง เอาความหวังเป็นกำลังใจ.

(ส.เขมรังสี)

96. สติอย่าเผลอ

มีสติอยู่ทุกเมื่อ
อย่าหลงเชื่อตามกระแส
มีปัญญารู้จักแก้
อย่ายอมแพ้กับปัญหา.

(ส.เขมรังสี)

97. ชีวิตกับดวง

เมื่ออะไรเกิดขึ้นในชีวิต
อย่าคิดว่าเป็นเรื่องคนอื่นทำให้
อย่าคิดว่าเป็นโชคชะตาราศี
อย่าคิดว่าเป็นดวงดีไม่ดี
อย่าคิดว่าอะไรๆ มาทำให้เป็น
แต่จงคิดให้ถูกต้องว่า
ฉันเองแหละเป็นผู้ทำสิ่งนั้น.

(ปญฺญานนฺท ภิกขุ)

98. *สังคมคนขาดธรรม*

แย่งอาหารกันกิน
แย่งถิ่นกันอยู่
แย่งคู่กันพิศวาส
แย่งอำนาจกันเป็นใหญ่.

(ระแบบ จิตญาโณ)

99. *ความไม่แน่นอน*

ดอกไม้ยังรู้จักเปลี่ยนสี
วันเวลานาที ย่อมจักเปลี่ยนไป
ลูกตุ้มนาฬิกามันแกว่ง แสดงว่ามันเดิน
ชีวิตมนุษย์ ทุกสิ่งทุกอย่างมันตกอยู่กับความไม่แน่นอน.

สิ่งที่แน่นอน คือ ความไม่แน่นอน
สิ่งที่ไม่แน่นอน คือ ความแน่นอน
ยาจกยังเป็นเศรษฐี เศรษฐียังเป็นยาจก
มันเกิดขึ้นได้ ในเสี้ยวหนึ่งของวินาที.

(ส.ทับทิมเทศ)

100. ความอยากของคนแปดอย่าง

อยากมีเงินต้องทำงานจะพานพบ
อยากเรียนจบต้องขยันหมั่นศึกษา
อยากให้คนรักก็จงหนักแผ่เมตตา
อยากจะสุขชาติหน้าก็ต้องหมั่นทำบุญ
อยากมีเกียรติต้องประพฤติธรรมจงจำจด
อยากมียศต้องกล้าแข็งทุกแห่งหน
อยากเป็นหนึ่งต้องพึ่งตัวของตน
อยากเป็นคนดีต้องมีศีลธรรมประจำใจ.

101. เป็นคน

ความเป็นคน	เป็นได้ไม่ยากเข็น
แต่คนเป็น	เป็นยากหากขยาย
คือพูดเป็น	ทำเป็นเว้นอบาย
จิตใจหมายปองธรรม	ล้ำเลิศคน..

102. ชีวิตคนเท่านี้เอง

ชีวิตคนเราก็มีเท่านี้
ย่อมไม่มีอะไรแน่คงแปรผัน
เกิดมาแล้วก็ต้องตายวายชีวัน
ความสุขนั้นอยู่ที่ไหนให้คิดเอง.

(ส.ทับทิมเทศ)

103. หนีไม่พ้นผลกรรม

ในโลกนี้ไม่เห็นมีอะไรแน่
สุดแล้วแต่ เวรกรรมนำให้ผล
เกิดมาแล้ว คงไม่แคล้วได้สักคน
หนีไม่พ้นวิบากกรรมที่ทำเอง.

(ส.ทับทิมเทศ)

104. กลอนปลงสังขาร

โอ้ว่าอนิจจาสังขารเอ๋ย มาลงเอยสิ้นสุดหยุดเคลื่อนไหว
เมื่อหมดหวังครั้งสุดท้ายไม่หายใจ ธาตุลมไฟน้ำดินก็สิ้นตาม
นอนตัวแข็งแลสลดเมื่อหมดชีพ เขาตราสังใส่หีบสี่คนหาม
สู่ป่าช้าสิ้นเชื้อเหลือแต่นาม ใครจะถามเรียกเขาก็เปล่าดาย

นี่แหละหนอมนุษย์เราก็เท่านี้ หมดลมแล้วก็ไม่มีซึ่งความหมาย
วิญญาณปราศขาดลับดับจากกาย หยุดวุ่นวายทุกทุกสิ่งนอนนิ่งเลย
เมื่อชีวิตเรานี้มีลมอยู่ จงเร่งรู้ศีลทานนะท่านเอ๋ย
ทั้งภาวนาทำใจหัดให้เคย อย่าละเลยความดีทุกวี่วัน

เมื่อสิ้นลมจิตพรากจากโลกนี้ จะได้พาความดีไปสวรรค์
อย่าทำบาปน้อยนิดให้ติดพัน เพราะบาปนั้นจะเป็นเงาตามเราไป
สู่นรกอเวจีที่มืดมิด สุดที่ใครจะตามติดไปช่วยได้
ต้องทนทุกข์สยดสยองในกองไฟ ตามแต่กรรมของผู้ใดที่ได้ทำ

หมั่นสวดมนต์ภาวนารักษาศีล สอนลูกหลานให้เคยชินทุกเช้าค่ำ
ให้รู้จักเคารพนบพระธรรม อย่าลืมคำที่พระสอนวอนให้ดี
เราเกิดมาเพื่อตายมิใช่อยู่ ทุกคนจะต้องสู่ความเป็นผี
เมื่อเกิดมาเป็นคนได้ทั้งที ก็ควรสร้างความดีติดตัวไป

เพื่อจะได้เป็นสุขไม่ทุกข์ยาก ไม่คับแค้นลำบากเมื่อเกิดใหม่
ใครทำดีย่อมสุขแท้จงแน่ใจ ใครทำชั่วทุกข์ยากไร้ย่อมถึงตน
เร่งบำเพ็ญทานศีลและภาวนา แสวงหาแต่สิ่งบุญกุศล
ทรัพย์ภายนอกเป็นของโลกโศกระคน ทรัพย์ภายในประดับตนพ้นทุกข์เอย.

105. ต้นไม้ที่ใกล้ฝั่ง

พ่อแม่ก็แก่เฒ่า จำจากเจ้าไม่อยู่นาน
จะพบจะพ้องพาน เพียงเสี้ยววารของคืนวัน
ใจจริงไม่อยากจาก เพราะยังอยากเห็นลูกหลาน
แต่ชีพมิทนทาน ย่อมร้าวรานสลายไป
ขอเถิดถ้าสงสาร อย่ากล่าวขานให้ช้ำใจ
คนแก่ชะแรวัย คิดเผลอไผลเป็นแน่นอน
ไม่รักก็ไม่ว่า เพียงเมตตาช่วยอาทร
ให้กินและให้นอน คลายทุกข์ผ่อนพอสุขใจ
เมื่อยามเจ้าโกรธขึ้ง ให้นึกถึงเมื่อเยาว์วัย
ร้องไห้ยามป่วยไข้ ได้ใครเล่าเฝ้าปลอบโยน
เฝ้าเลี้ยงจนโตใหญ่ แม้เหนื่อยกายก็ยอมทน
หวังเพียงจะได้ยล เติบโตจนสง่างาม
ขอโทษถ้าทำผิด ขอให้คิดทุกทุกยาม
ใจแท้มีแต่ความ หวังติดตามช่วยอวยชัย
ต้นไม้ที่ใกล้ฝั่ง มีหรือหวังอยู่นานได้
วันหนึ่งคงล้มไป ทิ้งฝั่งไว้ให้วังเวง.

อ.สุนทรเกตุ

106. เพื่อลูก

พ่อแม่ไม่มี	เงินทอง	จะกองให้
จงตั้งใจ	พากเพียร	เรียนหนังสือ
หาวิชา	ความรู้	เป็นคู่มือ
เพื่อยึดถือ	เป็นเยี่ยง	หล่อเลี้ยงกาย
พ่อกับแม่	มีแต่	จะแก่เฒ่า
จะเลี้ยงเจ้า	เรื่อยไป	นั้นอย่าหมาย
ใช้วิชา	ช่วยตน	ไปจนตาย
เจ้าสบาย	แม่กับพ่อ	ก็พอใจ.

107. สำนึกถึง "วันเกิด"

'งานวันเกิด'	ยิ่งใหญ่	ใครคนนั้น
ฉลองกัน	ในกลุ่ม	ผู้ลุ่มหลง
หลงลาภยศ	สรรเสริญ	เพลินทะนง
วันเกิดส่ง	ชีพสั้น	เร่งวันตาย
อีกมุมหนึ่ง	ซึ่งเหงา	น่าเศร้าแท้
หญิงแก่ ๆ	นั่งหงอย	และคอยหาย
โอ้...วันนั้น	**เป็นวัน**	**อันตราย**
แม่คลอดสาย	โลหิต	แทบปลิดชนม์

วันเกิดลูก	**เกือบคล้าย**	**วันตายแม่**
เจ็บท้องแท้	เท่าไหร่	มิได้บ่น
กว่าอุ้มท้อง	กว่าจะคลอด	รอดเป็นคน
เติบโตจน	บัดนี้	นี่เพราะใคร
แม่เจ็บเจียน	ขาดใจ	ในวันนั้น
กลับเป็นวัน	ลูกฉลอง	กับผ่องใส
ได้ชีวิต	แล้วก็หลง	ระเริงใจ
ลืมผู้ให้	ชีวิต	**อนิจจา !**
ไฉนจึง	เรียกกัน	ว่า “วันเกิด”
วันผู้ให้	กำเนิด	จะถูกกว่า
คำอวยพร	ที่เขียน	ควรเปลี่ยนมา
ให้มารดา	คุณเป็นสุข	จึงถูกแท้
เลิกจัดงาน	**วันเกิด**	**กันเถิดนะ**
ควรที่จะ	คุกเข่า	กราบเท้าแม่
ระลึกถึง	พระคุณ	อบอุ่นแด่
อย่ามัวแต่	จัดงาน	ประจานตัว.

108. แม่ แม่ แม่

แม่ แม่ แม่	คำนี้	มีความหมาย
มีพระคุณ	มากมาย	หลายสถาน
แม่เป็นได้	หลายสิ่ง	หลายประการ
เป็นธนาคาร	เป็นพระพรหม	เป็นร่มไทร
เป็นผู้ให้	กำเนิด	เกิดลูกรัก
เป็นผู้ให้	ที่พัก	พิงอาศัย
เป็นผู้ให้	ความการุณ	อุ่นกายใจ
เป็นผู้ให้	อะไร อะไร	ไม่รามือ
ลูกเจ็บไข้	แม่ก็ให้	การรักษา
ลูกโตมา	แม่ก็ส่ง	เรียนหนังสือ
ลูกต้องการ	ตำรา	แม่หาซื้อ
ลูกปรึกษา	หารือ	แม่ยินดี
ลูกคนใด	กระทำ	กรรมแก่แม่
สุดเลวแท้	ชั่วช้า	สิ้นราศี
ลูกด่าแม่	ลูกตีแม่	ลูกกาลี
ลูกไม่ดี	ทำแม่ช้ำ	น้ำตาริน
น้ำตาแม่	รินไหล	เมื่อลูกร้าย
น้ำตาแม่	เป็นสาย	เมื่อลูกหมิ่น
น้ำตาแม่	หลั่งลง	รดแผ่นดิน
เมื่อได้ยิน	ลูกเสเพล	เนรคุณ

โอ้แม่จ๋า	พระคุณแม่	แผ่ปกเกล้า
โอ้แม่จ๋า	ผู้เฝ้า	เข้าเกื้อหนุน
โอ้แม่จ๋า	ผู้เมตตา	ผู้การุณ
โอ้แม่จ๋า	ผู้ค้ำจุน	ไม่ห่างไกล
ดวงใจแม่	สะอาดแท้	กว่าทุกสิ่ง
ดวงใจแม่	สะอาดยิ่ง	กว่าสิ่งไหน
ดวงใจแม่	สะอาดเกิน	กว่าสิ่งใด
ดวงใจแม่	มีไว้	เพื่อลูกเอย.

110. เวลามีค่ามหาศาล

ทุกนาที	มีค่า	มหาศาล
เวลาผ่าน	ล่วงลับ	มิกลับหลัง
เวลาถอน	กร่อนชีวิต	อนิจจัง
อย่านอนนั่ง	นิ่งเฉย	เลยผ่านไป
ควรคำนึง	ถึงเวลา	ค่าชีวิต
อย่าหลงผิด	ปล่อยเวลา	พาไถล
ค่าแห่งคน	ร่นถอย	น้อยตามวัย
มีสิ่งใด	เป็นประโยชน์	โปรดรีบทำ.

วิสุทธิมรรค (พระสมุห์เผิน จานธมฺโม)

111. โลกนี้คืออะไร

โลกนี้คือ	อะไร	ใครรู้บ้าง
ช่วยบอกทาง	ชี้แจง	แถลงไข
ว่าแท้จริง	โลกนี้	คืออะไร
โปรดบอกให้	ได้รับรู้	สู่กันฟัง
แท้จริงแล้ว	โลกนี้	เหมือนโรงละคร
สุดยอกย้อน	ลี้ลับ	และสับสน
โอ้ชีวิต	เกิดมาแล้ว	แต่ละคน
ต้องทุกข์ทน	ใช้กรรม	ไปจนตาย
หากถามว่า	เราเกิดมา	เพื่ออะไร
ช่วยบอกให้	กระจ่าง	ทางเหตุผล
เกิดมาแล้ว	คงไม่แคล้ว	กันทุกคน
อย่าสับสน	ชีวิตนี้	มีที่มา
เราเกิดมา	จากไหน	ใครไม่รู้
จะไปสู่	ที่ไหน	ใครไม่เห็น
จะรู้ได้	ผลที่ทำ	กรรมและเวร
คงไม่เว้น	วิบากกรรม	เราทำมา.

(ส.ทับทิมเทศ)

112. เทวธรรม

ผู้มีใจ	ละอายชั่ว	กลัวบาปหนา
กายวาจา	ประกอบกรรม	ด้วยธรรมขาว
ในโลกนี้	ผู้ไม่มี	ราคีคาว
พากันกล่าว	ผู้นี้มี	เทวธรรม.

(จำมา)

113. ปิดฉาก

ผู้สิ้นลม	ล้มตาย	กลายเป็นศพ
ถึงจุดจบ	เกมชีวิต	ปิดฉากฉาย
นอนในโลง	ใบแคบแคบ	โอบแนบกาย
ไม่มีสหาย	ญาติหรือทรัพย์	ไปกับเรา.

(จำเนียร ทรงฤกษ์)

รายชื่อผู้บริจาคทรัพย์ในการพิมพ์หนังสือคติธรรม

ชื่อ - สกุล	จำนวน
คุณแม่สมใจ พันธุเวช	100 เล่ม
คุณอภิญญา นันทจิตปราโมทย์	100 เล่ม
ดร.มาลียา เครือตราชู	100 เล่ม
คุณแม่ทองขาว คุณยุทธนา บุญวัฒน์	100 เล่ม
คุณแม่อำภา สาธิตธาดา	100 เล่ม
คุณแม่สุมาลี ศรีสถาพรพัฒน์	100 เล่ม
คุณประสิทธิ์ วชิราวุฒิชัย	
คุณนภารัตน์ วชิราวุฒิชัย	
คุณปวีณา วชิราวุฒิชัย	
คุณวิธวัช วชิราวุฒิชัย	
คุณจันทร์จรัส ธรรมวัฒนวะสุ	100 เล่ม
คุณเจ็งหยุ่น แซ่เจี่ย	
คุณฉ่องฮ้อ แซ่เล้า	
คุณเซียมง้อ แซ่ฉิ่ว	
คุณเซียมเตียง แซ่ฉั่ว	
คุณสิทธิพันธ์ ศรีวงศ์พรหม	
คุณถนอมศรี ศรีวงศ์พรหม	
น.ส.นัฏตวัน ศรีวงศ์พรหม	100 เล่ม
คุณธนากร เผ่ามหานาคะ	
คุณธนพล เผ่ามหานาคะ	

คุณสุเนตรา ตั้งศรีอริยาพร	50 เล่ม
คุณไพรัตน์ คุณฟองกมล ลิ้มศิริเศรษฐกุล	50 เล่ม
คุณวิโรจน์ คุณใหม่ อาสนะ, คุณบ๊วย แซ่ลิ้ม	50 เล่ม
คุณกิตติ คุณระเบียบ ด.ญ.พรวิภา ด.ญ.ณัฐธิดา ด.ช.ชัชชัย นาเจริญกุล	50 เล่ม
คุณแม่บ่วยอิม คุณตรีโรจน์ คุณเปรมฤดี เจนปิยพงศ์ น.ส.พิมานมาศ, น.ส.นรินทร์รัตน์, คุณเถลิงศักดิ์ เจนปิยพงศ์	50 เล่ม
หลวงตาคำหล ธมมจาโร	40 เล่ม
คุณไพฑูรย์ สีจันทร์สุก	30 เล่ม
คุณพัฒนา รักพงษ์	25 เล่ม
คุณพจนา ลีลาขจรจิต และครอบครัว	25 เล่ม
คุณอำไพ สัปดา	25 เล่ม
คุณสมศรี สรุปราษฎร์	25 เล่ม
คุณพวงทอง กิจภักดีกุล	25 เล่ม
คุณชนะ,คุณประทวน,ด.ช.เกียรติศักดิ์,ด.ญ.นิษา,ด.ช.สุรศักดิ์ เรืองศรี	20 เล่ม
คุณวรรณรัตน์ ทองจู	17 เล่ม
คุณสุนันทา วัจฉลพงษ์	15 เล่ม
คุณศิริลักษณ์ ภาพพระหัตถ์	15 เล่ม
คุณสุพร สุขใส	15 เล่ม
ร.ต.ต.เฉลียว คุณสุกาญจน์ พุฒพวง	11 เล่ม
คุณขวัญเรือน รัตนสุข	11 เล่ม

คุณสุนีย์ สุขทั่วญาติ	10 เล่ม
คุณสุนทรี สุขทั่วญาติ	10 เล่ม
คุณปิยพรรณ คงกระพันธ์	10 เล่ม
คุณจตุภัทร บูชา	10 เล่ม
คุณกาญจนา ทาคิน	10 เล่ม
คุณลออ ธนากรไพโรจน์	10 เล่ม
คุณราตรี ถีรโคตร	10 เล่ม
คุณดวงดาว ศิริเสรีวรรณ	10 เล่ม
คุณวิรัช คุณเบญญาพร พรหมชนก	10 เล่ม
คุณสมพร โพธิโชติ	10 เล่ม
คุณอธิศักดิ์ คุณบุญเย็น ตั้งเจริญ	10 เล่ม
คุณราตรี บุญลอย	10 เล่ม
คุณสุภาพร ศรีอนุศิษฐ์	10 เล่ม
คุณมงคล พิพัฒนสมบุญ	10 เล่ม
คุณปรานี สมมี	10 เล่ม
คุณนิสิต เจริญพงษ์	10 เล่ม
คุณดำรงค์ ภู่ทอง	6 เล่ม
คุณเสาวนิจ กมลวงศ์โชติ	5 เล่ม
คุณพัวพิศ น.ส.ภาวินี ศรีนวล	5 เล่ม
คุณณัฐวรรณ จิตพัฒนไพบูลย์	5 เล่ม
ครอบครัว "รุจิราวิวัฒนกุล"	5 เล่ม
คุณมาลี กาญจนปกรณ์	5 เล่ม
คุณราตรี ศรีไทรคู	5 เล่ม

คุณน้อย มีทรัพย์	5 เล่ม
คุณจินพ่ง แซ่หุ่น	5 เล่ม
คุณอาทร ยังประยูร	5 เล่ม
คุณสมศักดิ์ เต็มเปี่ยม	5 เล่ม
คุณนงลักษณ์ ทองเจริญ	5 เล่ม
คุณกัญญพจน์ บำรุง	5 เล่ม
คุณผ่องศรี มีส่ง	5 เล่ม
คุณนิภา เจริญจิตร	5 เล่ม
คุณยายแก้ว กลิ่นกุหลาบ	5 เล่ม
คุณบังอร นุเสน	5 เล่ม
อ.เชาวลา สุภชัยพานิชพงศ์	5 เล่ม
คุณธนบูลย์ ชนิตสิริ	5 เล่ม
คุณยายสังเวียน โต๊ะทอง	3 เล่ม
สามเณรน้อย เชิดสูงเนิน	3 เล่ม
ร้านดวงกมล	3 เล่ม
คุณกัลยาณี กองสุข	3 เล่ม
คุณวิริยา พรหมใจรัก	2 เล่ม
คุณกาหลง นันทิภัสสร	2 เล่ม
คุณพรชัย ฤกษ์ไชย	2 เล่ม
รวมทั้งสิ้น	**1,623 เล่ม**

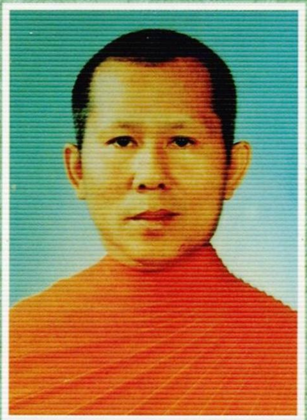

ดร.พระครูวินัยธรสุเทพ อกิญฺจโน

นามปากกา	ส.ทับทิมเทศ
นามเดิม	สุเทพ ทับทิมเทศ
การศึกษา	น.ธ.เอก, ป.ธ.1-2, น.บ., M.A., Ph.D.
มาตุภูมิ	ต.หนองปลาไหล อ.บางละมุง จ.ชลบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดสมานราษฎร์ อ.เมือง จ.ชลบุรี

บรรยายธรรมทางสถานีวิทยุ พล.ม.2 A.M.963 khz.

จันทร์-ศุกร์	เวลา 17.30 - 18.00 น.
อาทิตย์	เวลา 16.00 - 17.00 น.